

Meer informatie vindt u op:
www.integrale2016.be/nl/verslagen

Signalen geven

Het stokstaartje, ook wel “bewaker van de woestijn” genoemd, is een kleine carnivoor met een zeer scherp gehoor en een sterk ontwikkelde reukzin. Daarmee kan hij zelfs prooien lokaliseren die diep in het zand verstopt zitten. De stokstaartjes wisselen elkaar af om op hun achterpoten de wacht te houden over de groep en uit het oog van roofdieren te blijven terwijl ze in de grond graven op zoek naar voedsel. Met kreten waarvan de toonhoogte varieert naargelang de dreiging waarschuwen ze de andere groepsleden voor nakend gevaar.

Beheersverslag en Verslag van de Bedrijfsrevisor

De waakzaamheid verdubbelen

1. Evolutie van de zaken, situatie van de vennootschap, belangrijkste risico's en resultaten

1.1. Financiële context

2016 begon vrij woelig op de markten. De aandelenmarkten ondergingen in enkele weken tijd een correctie van bijna 18 %. Dit had vooral te maken met de zorgen rond China en een teleurstellende Amerikaanse economie door geringere investeringen wegens de weersomstandigheden en een sterke dollar. Ook de vrees voor een Brexit verstoortte de markten. Intussen bleven de rentevoeten tot uiterst lage niveaus zakken, in de zomer zelfs negatieve voor de Duitse rentevoet op 10 jaar. De Belgische staatsrente daalde in juli naar 0,10 % en de Duitse staatsrente tot - 0,19 %.

In de tweede helft van het jaar stelden we een licht herstel van de marktsituatie vast. Dat was te danken aan tekenen van opleving en stabilisering in China. Maar ook aan positieve cijfers over het vertrouwen van zowel de bedrijven als de gezinnen die een lichte economische herleving in Europa bevestigden. Deze indicatoren leidden tot een stijging op de aandelenmarkten en tot hogere rentevoeten, ook al blijven deze rentevoeten nog altijd historisch laag.

Na een bodem van 2.680 punten in februari sloot EuroStoxx50 het jaar af op 3.290 punten, een stijging met 22 %.

Na de Amerikaanse verkiezingen duwde het betoog van de nieuw gekozen president Donald Trump de aandelenkoersen en rentevoeten eerder naar boven. Zo konden ook bredere spreads van Italiaanse obligaties verwacht worden na de negatieve uitslag van het referendum, maar daar bleek niets van in

de eerste dagen daarna.

Voor het boekjaar 2017 valt nog volatilititeit te verwachten als gevolg van Europese politieke factoren, zoals de verkiezingen in Nederland, Frankrijk en Duitsland, het politiek risico in Italië en van het verdere verloop van het mandaat van president Trump. Al deze factoren zullen de markten beïnvloeden.

1.2. Belangrijke gebeurtenissen in 2016

De Solvency II-wetgeving wordt van kracht ...

2016 werd vooral gekenmerkt door de invoeging van de nieuwe Solvency II-wetgeving, die hogere eisen stelt op het vlak van eigen vermogen, bestuur en verslaggeving. Integrale bereidt er zich al enkele jaren op voor.

...en de gemeenschappelijke kas wordt omgevormd tot naamloze vennootschap.

In deze optiek was de grote gebeurtenis voor Integrale de omvorming van de gemeenschappelijke kas tot naamloze vennootschap op 30 september 2016, om haar eigen vermogen uit te breiden en te bestendigen. Bij deze omvorming werd € 74 miljoen aan achtergestelde leningen omgezet in kapitaal en bracht Nethys € 90 miljoen in contanten in, waarvan € 60 miljoen onmiddellijk volstort werd.

Na deze operaties bestaat het aandeelhouderschap van Integrale uit:

- Nethys nv
- Ogeo Fund ofp
- Apicil Prévoyance (voorzorgsinstituting naar Frans recht)
- Patronale Life nv
- VLI vzw (die de vertegenwoordigers van de bedrijven en aangeslotenen verenigt).

Door deze omvorming en kapitaalverhoging kon Integrale zich schikken naar de nieuwe prudentiële Solvency II-vereisten en tegelijk haar troeven behouden die meer dan 150.000 aangeslotenen en meer dan 5.000 bedrijven overtuigden.

Voor de leden en aangeslotenen van Integrale verandert er niets. Integrale blijft beheerd volgens dezelfde principes die primieren sinds ze in 1925 werd opgericht. Ze behoudt ook haar basiswaarden, namelijk de beheersing van de algemene kosten, de toekenning van een competitief rendement, kwaliteitsvolle dienstverlening, transparantie en de deelname van de leden-ondernemingen en aangeslotenen aan het beheer (via de vzw VLI). Het beslissingscentrum blijft in België gevestigd en de werkgelegenheid blijft onaangetast en werd zelfs uitgebreid.

Overdracht van 85 % van de deelneming van het filiaal Integrale Luxembourg

In 2016 werd de vennootschap Credis, filiaal van Nethys nv, voor 85 % aandeelhouder van Integrale Luxembourg. Integrale nv houdt echter een deelneming van 15 % in deze Luxemburgse naamloze vennootschap aan.

Deze wijziging in het aandeelhouderschap is vooral bedoeld om de financiering van commerciële ontwikkelingen van Integrale Luxembourg mogelijk te maken.

Deze overdracht van deelbewijzen van Integrale Luxembourg heeft geen enkele juridische invloed op de contracten die met de verzekeringnemers afgesloten werden.

Wijziging van het niveau van de rendementsgarantie ten laste van de inrichters

De wet van 18 december 2015, die op 1 januari 2016 in werking trad, wijzigt de rendementsgarantie op de aanvullende pensioenen ten laste van de werkgevers en maakt ze flexibeler. De wet geeft de verzekerde de keuze om de pensioentoezegging

te behouden met een overlidensdekking bij uitstroom. Daarnaast wordt het aanvullend pensioen voortaan pas uitbetaald als de aangeslotene met wettelijk pensioen gaat.

Integrale past haar gewaarborgde rente in levensverzekering aan

Door de aanhoudende daling van de rentevoeten op de financiële markten, besliste Integrale om, net als andere marktspelers, haar gewaarborgde technische rentevoet met ingang van 1 januari 2017 te verlagen tot 0,75 %. Dit geldt ook voor de Certi-Flex-producten.

Alle aangeslotenen hebben voortaan toegang tot de gegevens van de pensioencontracten van de tweede pijler

Sinds december 2016 heeft iedereen inzage in zijn of haar volledige wettelijke en aanvullende pensioenrechten op de website www.mypension.be. Op de website is een geconsolideerd overzicht beschikbaar van de hele loopbaan, alle werkgevers en pensioeninstellingen en statuten samen. De gegevensbank op de website kreeg de naam DB2P en wordt beheerd door de vzw Sigedis, die ook instaat voor de toegang en de assistentie. Ook de human resources-afdelingen kunnen toegang krijgen tot de informatie betreffende de pensioenplannen van hun bedrijf.

1.3. Personeel

Het personeelsbestand van Integrale evolueert volgens het aanwervingsplan dat aan meerdere doelstellingen moet beantwoorden: tegemoetkomen aan een voortdurend stijgende werklust, de verdere invoering van Solvency II en het waarborgen van de continuïteit in het licht van de leeftijds piramide, zonder afbreuk te doen aan de dienstverlening en een gezonde kostenbeheersing.

Tijdens het boekjaar 2016 telde Integrale gemiddeld 96,5 medewerkers in "voltijdse equivalenten".

Overeenkomstig de geldende regelgeving werd in 2016 een Ondernemingsraad opgericht.

1.4. Risicobeheer

Volgens de circulaire NBB_2016_31 betreffende de "prudentiële verwachtingen van de Nationale Bank van België inzake het governancestelsel voor de verzekerings- en herverzekeringsector", helpt de functie "Risicobeheer" de Raad van Bestuur, het Directiecomité en de andere functies om het risicobeheersysteem efficiënt toe te passen.

Het risicobeheersysteem omvat:

1. een welomschreven risicobeheerstrategie die strookt met de algemene bedrijfsstrategie. De doelstellingen en de grondbeginselen van die strategie, de goedgekeurde risicotolerantielimiten en de verdeling van de verantwoordelijkheden over alle activiteiten van de onderneming zijn schriftelijk vastgelegd;
2. een welomschreven procedure voor het besluitvormingsproces;
3. schriftelijk vastgelegde beleidslijnen die de materiële risico's waaraan de onderneming is blootgesteld, effectief omschrijven en indelen per categorie, en die voor elke risicocategorie de goedgekeurde risicotolerantielimiten vermelden. Deze beleidslijnen implementeren de risicostrategie van de onderneming, voorzien in de controlemechanismen en houden rekening met de aard, de reikwijdte en de periode van de bedrijfsactiviteiten, evenals met de daaraan verbonden risico's;
4. rapporteringsprocedures en -processen die garanderen dat de informatie over de materiële risico's waaraan de onderneming is blootgesteld en de doeltreffendheid van het risicobeheersysteem actief worden gecontroleerd en geanalyseerd en dat passende wijzigingen in het systeem worden aangebracht indien dat noodzakelijk is.

Het doel van dit systeem bestaat erin de risico's waaraan de verzekeringsondernemingen zijn of kunnen worden blootgesteld, te identificeren, te beoordelen, te beheren en op te volgen.

Het risicobeheersysteem bestrijkt volgende gebieden:

1. het aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen en reservevorming;
2. actief-passiefbeheer (asset liability management, ALM);
3. beleggingen, in het bijzonder in afgeleide instrumenten en vergelijkbare verbintenissen;
4. beheer van het liquiditeitsrisico;
5. beheer van het operationele risico;
6. herverzekering en andere risicomatigstechnieken.

In het kader van haar risicobeheersysteem beoordeelt de verzekeringsonderneming haar eigen risico's en solvabiliteit ("Own Risk and Solvency Assessment" of "ORSA").

Deze beoordeling heeft minstens betrekking op volgende elementen:

1. de algemene solvabiliteitsbehoefte, waarbij rekening gehouden wordt met het specifieke risicoprofiel, evenals met de algemene risicotolerantielimiten en de strategie van de onderneming, die zijn goedgekeurd door de Raad van Bestuur en het Directiecomité;
2. de voortdurende naleving van de vastgelegde kapitaalvereisten en van de vereisten voor de technische voorzieningen;
3. de mate waarin het risicoprofiel van de onderneming afwijkt van de hypothesen waarop de solvabiliteitskapitaalvereiste gebaseerd is, berekend met de standaardformule of volgens een gedeeltelijk of volledig intern ontwikkeld model.

Bij het ORSA-proces zijn de twee belangrijkste geïdentificeerde risico's:

- Risico van spreadverhoging: het risico van een verlies dat voortvloeit uit een toename van de spreads en niet in staat te zijn om voldoende eigen vermogen aan te leggen om de solvabiliteit van de onderneming veilig te stellen.
- Risico van rentevoetdaling: het risico van een verlies dat voortvloeit uit een daling van de rentevoeten en niet in staat te zijn om voldoende eigen vermogen aan te leggen om de solvabiliteit van de onderneming veilig te stellen.

Het is belangrijk dat de risico's correct worden meegedeeld, zowel aan de prudentiële overheid als aan het grote publiek. Deze verslaggeving gebeurt zowel kwantitatief (QRT = Quantitative Reporting Template) als kwalitatief (RSR en SFCR).

Het Regular Supervisory Report (RSR) is bedoeld voor de Nationale Bank van België en het Solvency & Financial Capital Report (SFCR) is bestemd voor het grote publiek.

Het doel van deze inhoudelijke verslagen is om toelichting te geven bij de cijferresultaten die opgenomen zijn in de QRT's.

1.5. Voorstelling en goedkeuring van de jaarrekeningen op 31 december 2016

1.5.1. Waardering van de activa

De beleggingsportefeuille bedraagt € 3.332,44 miljoen met een totale latente meerwaarde van € 281,49 miljoen.

Waarderingsregels

De Raad van Bestuur, en het Auditcomité in het bijzonder, waken erover dat de waarderingsregels altijd gepast, relevant en betrouwbaar zijn en nageleefd worden, rekening houdend met de algemene stand van zaken en van de financiële markten.

Obligatieportefeuille

Op 31 december 2016 vertoonde de obligatieportefeuille een meerwaarde van € 35,1 miljoen.

EMTN-portefeuille, geïndexeerd op EuroStoxx50

Veel van onze EMTN-producten, die op EuroStoxx50 geïndexeerd zijn, werden vroegtijdig terugbetaald.

Op 31 december 2016 had de EuroStoxx50-index een waarde van 3.290,52, terwijl de kapitaalbarrières van de verschillende verworven producten maximaal 2.400 punten bedroegen. Niettemin werden latente minderwaarden van € 4,83 miljoen vastgesteld.

De voorziening die in 2011 voor deze producten werd aangelegd, werd in 2016, zoals gepland, teruggenomen ten belope van € 3,96 miljoen.

Bedrijfsobligaties

Integrale schreef in op een aantal privéleningen die uitgegeven werden door Europese en Belgische bedrijven, met naleving van de criteria en investeringslimieten die vastgelegd werden door de Raad van Bestuur.

De beleggingen vertonen een latente meerwaarde van bijna € 20,33 miljoen op dit type obligaties.

Portefeuille "Aandelen en andere deelbewijzen met variabele inkomsten"

Tijdens boekjaar 2016 werd in gemeenschappelijke beleggingsfondsen (krediet- en infrastructuurfondsen) belegd voor een bedrag van ongeveer € 78,17 miljoen.

Op het einde van het boekjaar vertoont deze portefeuille latente meerwaarden voor een bedrag van € 4,16 miljoen.

Vastgoedportefeuille

Integrale heeft in 2016 haar zoektocht naar kwaliteitsvolle vastgoedinvesteringen, die een aantrekkelijk rendement opleveren, verdergezet. Dit heeft geleid tot de oprichting en aankoop van nieuwe vastgoedfilialen. Deze vastgoedfilialen komen uitgebreider aan bod in een specifiek onderdeel van dit verslag.

1.5.2. Waardering van de passiva

Eigen kapitaal

De rubriek eigen kapitaal omvat het kapitaal waarop de aandeelhouders inschreven bij de overschakeling naar naamloze vennootschap.

Technische voorzieningen

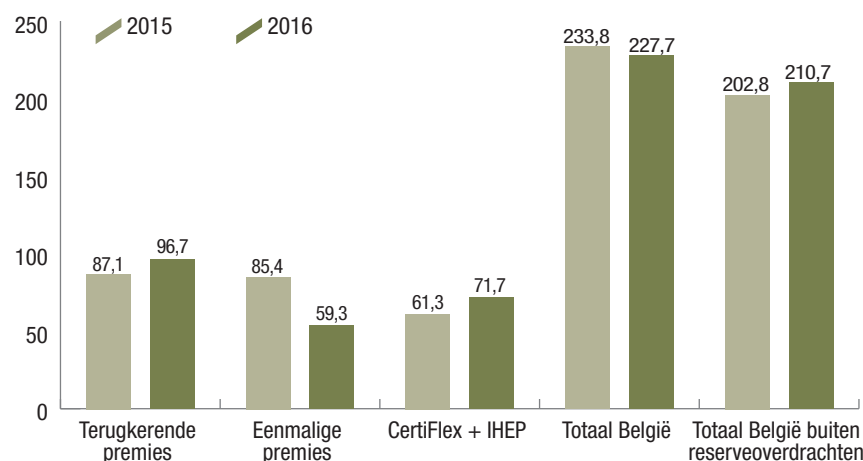
De levensverzekeringsvoorzieningen bedragen € 2.922,3 miljoen, een stijging van 9,0 % ten opzichte van eind 2015.

Reservefonds

Het reservefonds bedraagt € 207,0 miljoen, of € 66,9 miljoen meer dan in 2015.

Deze stijging is hoofdzakelijk te verklaren door de overheveling van herwaarderingsmeerwaarden en door een toevoeging van € 50,2 miljoen in de loop van dit boekjaar.

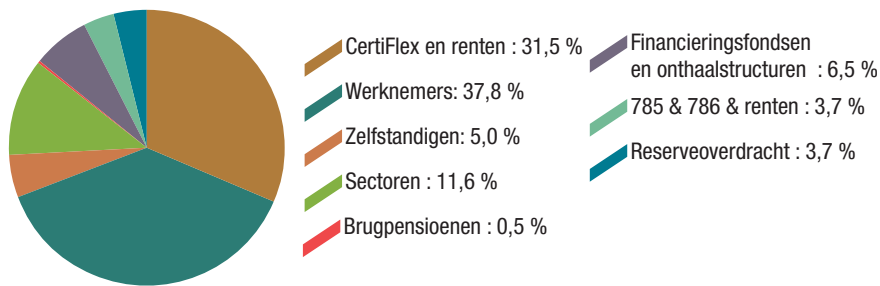
1.5.3. Omzet

- De omzet daalde lichtjes met 2,6 % vergeleken met vorig jaar en gaat van € 233,8 naar € 227,7 miljoen. In de huidige moeilijke context is dit een goed resultaat.
- De eenmalige premies slonken met 30,5 % (vooral de toevoegingen aan de financieringsfondsen, de onhaalstructuren en de overdrachten van reserves).
- De terugkerende premies gingen 11 % naar boven (van € 87 naar € 97 miljoen) en de producten die Ethias commercialiseert, grotendeels CertiFlex, nemen met 16,9 % toe (van € 61 naar € 72 miljoen).

Op lange termijn blijft de trend van het incasso positief.

1.5.4. Financiële resultaten

De financiële opbrengsten komen op een bedrag van € 310,26 miljoen tegen € 183,98 miljoen in 2015. De gerealiseerde meerwaarden op de beleggingsactiva belopen € 124,19 miljoen, tegenover € 76,75 miljoen in 2015.

De toepassing van de waarderingsregels heeft in 2016 geleid tot de boeking van waardecorrecties ter waarde van € 3,22 miljoen (€ 12,28 miljoen in 2015), terwijl er terugnemingen van aangelegde voorzieningen op beleggingen ter waarde van € 6,38 miljoen werden geboekt (€ 0,29 miljoen in 2015). De verrichtingen op effecten met vaste opbrengst, op effecten met variabele opbrengst en op derivaten hebben geleid tot een minderwaarde van € 10,92 miljoen (€ 3,78 miljoen in 2015).

De waardecorrecties omvatten voornamelijk de waardering van een renteswap. De toepassing van de waarderingsregels tijdens dit boekjaar heeft geleid tot de notering van waardeverminderingen op de obligatieportefeuille voor een bedrag van € 0,50 miljoen.

Naast deze waardeverminderingen verwijzen we opnieuw naar een voorziening voor financiële risico's die € 4,84 miljoen bedraagt en de EMTN's betreft.

De Raad van Bestuur zal aan de Algemene Vergadering voorstellen om voor dit jaar een aanvullend rendement van 0,25 % toe te kennen voor de contracten met gewaarborgde rentevoet van 2,25 %, en van 0,90 % voor de contracten met een gewaarborgde rentevoet van 1,60 %. Dit brengt het globaal nettorendement voor onze aangeslotenen op minimaal 2,50 %. Voor de klassieke portefeuille verzekert Integrale een gemiddeld gewogen nettorendement van 3,21 %. Voor de CertiFlex-producten zal een globaal nettorendement van 2 % worden voorgesteld.

Na winstverdeling bedraagt het resultaat over het boekjaar op € 53,33 miljoen. Dit resultaat werd toegewezen aan het reservefonds voor een bedrag van € 50,24 miljoen om onze

solvabiliteit te versterken. Het saldo van het resultaat zal in de wettelijke reserve gestort worden, voor een bedrag van € 0,15 miljoen en zal bestemd worden voor de overgedragen winst voor een bedrag van € 2,94 miljoen.

De algemene onkostenratio wordt voortdurend opgevolgd. Voor dit boekjaar bedraagt de verhouding tussen de beheerskosten (buiten uitzonderlijke elementen verbonden aan de omvorming naar naamloze vennootschap en buiten uitzonderlijke elementen verbonden aan Solvency II) en de activa onder beheer 0,41 % en blijft in lijn met onze doelstelling om de algemene onkosten te beheersen.

Het behoud van deze ratio op dit gunstige niveau is des te belangrijker nu de rentevoeten historisch laag blijven.

Het balanstotaal bedraagt € 3.533 miljoen op 31 december 2016, tegenover € 3.191 miljoen bij de afsluiting van het vorige boekjaar.

1.5.5. Situatie Solvency II op 31/12/2016

Op 31 december 2016 bedraagt de Solvency II-SCR-ratio meer dan 100 %.

1.5.6. Goedkeuring van de rekeningen

De Raad van Bestuur legt de rekeningen voor aan de Algemene Vergadering:

- Het balanstotaal bedraagt € 3.533.025.317.
- Het eigen vermogen (na toewijzing) bedraagt € 137.160.583.
- Het reservefonds bedraagt € 207.010.633.
- De technische voorzieningen belopen € 3.152.163.798, het reservefonds inbegrepen. Het nettorendement voor de producten exclusief CertiFlex bedraagt minimum 2,50 %, na toekenning van een winstverdeling voor een bedrag van € 1.697.325.
- Het nettorendement voor de CertiFlex-producten bedraagt 2,00 %, na toekenning

Eind 2016 vertegenwoordigden de groepsverzekeringen 61 % van de omzet.

De premies van het CertiFlex-product en van de renteproducten die onze partner Ethias commercialiseert, vertegenwoordigen 31,5 % van de totale premies en de individuele levensverzekeringen van Integrale 7,5 %.

van een winstverdeling voor een bedrag van € 1.091.761.

2. Belangrijke gebeurtenissen na de afsluiting van het boekjaar

Na het afsluiten van het boekjaar deed zich geen belangrijke gebeurtenis meer voor die een opmerkelijke invloed zou kunnen gehad hebben op de rekeningen die op 31 december 2016 afgesloten werden.

Tot op de dag van de afsluiting van de rekeningen heeft de Raad van Bestuur de evolutie van de markten op de voet gevolgd en met deze situatie rekening gehouden. In het bijzonder heeft de Raad gewaakt over de afstemming van de waarderingsregels en dit in het kader van de huidige marktsituatie.

3. Omstandigheden die een invloed kunnen hebben op de ontwikkeling van de vennootschap

Er zijn geen omstandigheden die een beduidende invloed kunnen hebben op de ontwikkeling van de vennootschap.

4. Activiteiten in onderzoek en ontwikkeling – vooruitzichten en strategische keuzes

Nu Integrale de nodige maatregelen heeft genomen om zich naar de Solvency II-wetgeving te schikken, zullen de strategische keuzes gericht worden op de grote uitdagingen

van de toekomst, namelijk:

- verdere verbetering van het bestuur en van het risicobeheer, onder de nieuwe Solvency II-wetgeving;
- de groei van het incasso handhaven, en
- interessante rendementen uit onze activa blijven halen, nu de rentevoeten op een historisch laag peil blijven.

In deze moeilijke context van de levensverzekeringsmarkt blijft de ontwikkeling van tak 23 de prioriteit. In het eerste halfjaar zouden twee projecten het levenslicht moeten zien. Nieuwe activiteiten, nieuwe producten, de nieuwe overheidsmaatregelen voor de zelfstandigen en natuurlijke personen en voor de vrijwillige werknemersbijdragen zullen eveneens nieuwe kansen bieden.

Alle initiatieven van Integrale in onderzoek en ontwikkeling ondersteunen deze strategische keuzes.

5. Filialen en deelnemingen

5.1. Integrale Luxemburg n.v.

Het incasso van Integrale Luxemburg n.v., opgebouwd uit premies en overdrachten, bedraagt € 13,01 miljoen tegenover € 46,98 miljoen vorig boekjaar. Deze daling is te verklaren door een uitzonderlijke overdracht van reserves van € 35 miljoen in 2015. Eind december werd een belangrijk contract met een Nederlands pensioenfonds gesloten en in het eerste kwartaal van 2017 is een storting van € 52 miljoen ontvangen.

De Raad benadrukt de rol van dit Luxemburgs filiaal als uitvalsbasis voor onze leden in het Groothertogdom en in andere landen van de Europese Unie, waaronder Nederland.

Integrale Luxemburg onderscheidt zich dus niet alleen met haar producten voor expats, maar ook als toegangspoort naar de rest van Europa.

Het huidige eigen vermogen van Integrale Luxemburg n.v. laat niet toe om de ontwikkelingskansen op de Nederlandse markt te grijpen. Daarom heeft de Raad van Bestuur besloten om het kapitaal van Integrale Luxemburg n.v. grotendeels over te dragen aan een investeerder met dezelfde ontwikkelingsfilosofie en die over de nodige financiële middelen beschikt. Niettemin blijft Integrale n.v. minderheidsaandeelhouder, om toe te zien op het behoud van de kwaliteit van de diensten aan de bedrijven die hun pensioenplan aan Integrale Luxemburg n.v. toevertrouwen.

5.2. Integrale Insurance Services (IServices) n.v.

Integrale Insurance Services werd opgericht in maart 2008 in samenwerking met Ogeo Fund. IServices biedt een brede waaier van diensten aan, aan Belgische en buitenlandse verzekeringsmaatschappijen en pensioeninstellingen uit de publieke en private sector. Het gaat onder meer om prestaties zoals interne audit, actuariële diensten en ALM-studies, toegewezen actuaris en boekhoudkundige diensten, financiële reporting en compliance.

Ter herinnering, dit filiaal heeft de ISAE 3402, type 2-certificering gekregen. Dit bevestigt de kennis en de kwaliteit van de aangeboden dienstverlening.

De toenemende complexiteit van het beheer van pensioeninstellingen die voortvloeit uit de nieuwe wettelijke vereisten en reglementeringen heeft IServices talrijke gelegenheden geboden om haar kennis inzake beheer van pensioenverbintenissen te laten renderen.

De omzet voor 2016 bedraagt € 1.450.329, tegenover € 1.439.390 in 2015 en € 1.202.269 in 2014.

Het balanstotaal bedraagt € 11.762.081 op 31 december 2016, tegenover € 11.470.129 in 2015.

Het resultaat over boekjaar 2016 komt op € 391.145 (vóór belastingen), tegenover een verlies van € 325.875 na belastingen in 2015. De schommelingen zijn voornamelijk toe te schrijven aan de evolutie van de rubriek geldbeleggingen.

5.3. Integrale Immo Management n.v.

Integrale Immo Management n.v. heeft tot maatschappelijk doel de vastgoedportefeuille van Integrale en de aankoop van vastgoed voor verhuur en vastgoedleasingverrichtingen te beheren.

Het boekjaar 2016 van dit bedrijf werd afgesloten met een verlies van € 12.977.899,08 tegenover een verlies van € 179.942 voor het boekjaar 2015.

Het hoge verlies over 2016 is het gevolg van een herfinanciering van de schuld bij een financiële instelling om voordeel te doen met de huidige lage rentevoeten. Aan deze herfinanciering is een wederbeleggingsvergoeding verbonden die een hoog verlies meebrengt over het boekjaar. Deze herfinanciering zal echter het resultaat van de komende jaren verbeteren, omdat de financiële lasten een stuk lager zullen liggen.

5.4. Ariane Building n.v.

Eind 2016 bedroeg de bezettingsgraad van het gebouw in bezit van deze vennootschap 56,02 %, tegenover 57,33 % in 2015.

De omzet over het jaar 2016 bedraagt € 1,18 miljoen, tegenover € 1,38 miljoen in 2015 en € 1,61 miljoen voor het boekjaar 2014.

Dit filiaal boekt in 2016 een verlies van € 2.277.791, tegenover € 2.618.124 in 2015.

Haar balanstotaal op 31 december 2016 bedraagt € 24,0 miljoen, tegenover € 24,8 miljoen in 2015.

Er lopen momenteel veelbelovende onderhandelingen. Deze onderhandelingen zouden tot de volgende bezettingsgraden moeten leiden: 77 % vanaf juni 2017 en 92 % vanaf juni 2018.

Net als de vorige jaren heeft de Raad van Bestuur van het filiaal de vennootschap gewaardeerd door toepassing van de “*dis-counted cash-flow*”-methode.

Uit de waardebeoordeling volgens deze methode blijkt dat er geen aanleiding is om een uitzonderlijke afschrijving te boeken op het gebouw.

Op de deelneming Ariane Building n.v. werd in de boeken van Integrale geen waardevermindering toegepast.

5.5. Vastgoedfilialen opgericht of aangekocht in 2016

INTEGRALE GREEN ENERGY N.V., waarvan Integrale op 15 januari 2016 de deelbewijzen van Ogeo Fund overkocht. Op 31 december 2016 heeft Integrale een deelneming van € 873.193,89 (2015: € 359.775).

COUVENT DE LA CHARTREUSE N.V., waarvan Integrale 99,80 % van de deelbewijzen kocht in mei 2016. Het saldo van de deelbewijzen is in handen van Integrale Immo Management. Deze vennootschap heeft een erfpachtrecht op het gebouw dat als rusthuis wordt gebruikt. Integrale heeft een deelneming van € 2.146.227,61.

POWER 2 GREEN N.V., dit bedrijf dat fotovoltaïsche installaties financiert, werd in september 2016 opgericht. De deelbewijzen zijn voor 75 % in het bezit van Integrale. Het saldo van de deelbewijzen is in handen van EDF Luminus. Op 31 december 2016 had Integrale het kapitaal voor € 1.406.000,00 volstort.

GREEN4POWER N.V. dit bedrijf dat fotovoltaïsche installaties financiert, werd in november 2016 opgericht. De deelbewijzen

zijn voor 75 % in het bezit van Integrale. Het saldo van de deelbewijzen is in handen van Perpetum Energy Holding. Op 31 december 2016 had Integrale het kapitaal voor € 506.250,00 volstort.

MEUSE OFFICE 1 BVBA, een vastgoedmaatschappij waarvan Integrale 99 % van de deelbewijzen in november 2016 kocht voor een bedrag van € 1.895.108,49. Het saldo van de deelbewijzen is in handen van Integrale Immo Management. Deze vennootschap bezit een gebouw in Jambes dat aan Atradius Credit Insurance verhuurd wordt.

ILLUX JUNCK N.V., een vastgoedvennootschap naar Luxemburgs recht die in december 2016 werd opgericht en waarvan 84,33 % van de deelbewijzen in handen is van Integrale, voor een bedrag van € 23.075.114,66. Het saldo van de deelbewijzen is in handen van Integrale Immo Management. Deze vennootschap bezit een gebouw in Luxemburg-stad met als belangrijkste huurder de staat Groothertogdom Luxemburg.

5.6. Andere ondernemingen waarmee een deelnemingsverband bestaat, opgericht of aangekocht in 2016

AIR PROPERTIES N.V. (vastgoedmaatschappij), waarvan Integrale 21 % van de deelbewijzen kocht in april 2016, voor een bedrag van € 5.989.873,20.

NEW TIDE ROTTERDAM N.V. (vastgoedmaatschappij), waarvan Integrale 40 % van de deelbewijzen kocht in april 2016 voor een bedrag van € 2.480.700,00. Het saldo van de deelbewijzen is in handen van Ogeo Fund.

DIGITAL ORTHOPAEDICS N.V. (vennootschap die tot doel heeft om digitale assistentie aan te bieden bij beslissingen inzake orthopedische ingrepen), die in april 2016 werd opgericht en waarvan 24,53 % van de deelbewijzen in handen is van Integrale, voor een bedrag van € 1.235.000,00.

5.7. Overdracht South City Office Fonsny in 2016

Op 30 juni 2010 kochten Integrale en Ogeo Fund de vennootschap South City Office Fonsny aan voor een bedrag van € 46,3 miljoen.

South City Office Fonsny werd op 14 september 2016 verkocht met een meerwaarde van € 10,4 miljoen voor Integrale.

7. Controlefuncties en tegengestelde belangen van de bestuurders

7.1. Interne controle

Integrale beschikt over een voorziening om haar activiteiten efficiënt en voorzichtig te beheren, zoals de omzendbrief NBB_2016_31 betreffende de “prudentiële verwachtingen van de Nationale Bank van België inzake het governancestelsel voor de verzekerings- en herverzekeringsector” voorschrijft. Over de interne controle die bij Integrale ingevoerd werd en over de effectieve werking ervan, worden rapporten opgemaakt die de Raad van Bestuur goedkeurt en die naar de Nationale Bank van België worden gestuurd.

7.2. Actuariële functie

De omzendbrief NBB_2016_31 betreffende de “prudentiële verwachtingen van de Nationale Bank van België inzake het governancestelsel voor de verzekerings- en herverzekeringsector” voorziet in de mogelijkheid om de actuariële functie uit te besteden. Deze keuze heeft Integrale gemaakt en de actuariële functie wordt uitbesteed aan Jan De Roeck van de firma WillisTowersWatson.

Integrale heeft de CRO aangeduid als bevoorrechte gesprekspartner van de actuariële functie.

7.3. Compliance

De functie compliance is belast met het toezicht op de naleving van de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake integriteit en gedrag die van toepassing zijn op Integrale. De regels in kwestie zijn opgenomen in het compliancecharter, overeenkomstig de omzendbrief NBB_2012_14. De controle van de conformiteit wordt als volgt georganiseerd: bepaling van de inventaris van de normen die op haar werkgebied gelden – analyse van deze normen op basis van het risico – controle van de bestaande procedures ten opzichte van de normvereisten – opmaak van eventuele aanbevelingen en opvolging van hun invoering, rekening houdend met het “comply or explain”-principe – monitoring en testing – sensibilisering van de personeelsleden voor de “compliancekwesaties”.

Bovendien verwacht de omzendbrief NBB_2016_31 betreffende de “prudentiële verwachtingen van de Nationale Bank van

België inzake het governancestelsel voor de verzekerings- en herverzekeringsector” dat de compliancefunctie een lijst opmaakt van alle door de Solvency II-richtlijn vereiste beleidslijnen en het toezicht op de naleving, via deze beleidslijnen, van de structuur die de Nationale Bank van België oplegt. Daarnaast moet de compliancefunctie toezien op de samenhang tussen de verschillende rapporteringen over het aandeelhouder-schap, de beheerstructuur, fit & proper, de onverenigbaarheid van mandaten, kredieten en verzekeringen voor bestuurders, onafhankelijke controlefuncties, verloning, belangenconflicten en uitbesteding.

7.4. Interne Audit

De Interne audit beoordeelt onafhankelijk en voortdurend de activiteiten van de organisatie om zich te vergewissen van de efficiëntie van de ingevoerde beheerprocessen voor het risicobeheer, het bedrijfsbestuur en de interne controle. De functie doet desgevallend specifieke aanbevelingen om de controle in ruime zin te verbeteren. Bij de uitvoering van haar taken treedt ze op als derde verdedigingslinie in het beheer van de operationele risico's.

Ze leidt de controlewerkzaamheden overeenkomstig de Gedragscode van het Instituut van Interne Auditoren, de Internationale normen voor de professionele beoefening van de interne audit en de adviezen en omzendbrieven die de controle-autoriteit uitgeeft en met name de omzendbrief NBB_2016_31 betreffende de “prudentiële verwachtingen van de Nationale Bank van België inzake het governancestelsel voor de verzekerings- en herverzekeringsector” en de omzendbrief NBB_2015_21 betreffende de “interne controle en de interne auditfunctie”.

De Interne Audit hangt af van het Auditcomité en brengt aan dit comité verslag uit over de besluiten van de uitgevoerde opdrachten en de vorderingen in de lopende opdrachten. Alle te auditeren activiteiten worden opgenomen in een meerjarenplan waaruit de jaarlijks uit te voeren opdrachten gelicht worden. Als de omstandigheden het vereisen, kunnen gerichte bijkomende opdrachten toegevoegd worden op vraag van het Auditcomité, het Directiecomité of de interne audit zelf.

De auditverslagen worden overgemaakt aan de geauditeerden, aan de Directie (waaronder de Chief Risk Officer) en aan de externe auditor. Een kopie van de rapporten wordt op het intranet van de onderneming geplaatst waar alle bestuurders ze kunnen inzien.

De invoering van de aanbevelingen wordt periodiek opgevolgd en de Directie en het Auditcomité worden op de hoogte gebracht van de vorderingen in de bijsturingsacties.

7.5. Tegengestelde belangen van de Bestuurders

Tijdens het boekjaar was geen enkele Bestuurder rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken bij een belangenconflict van vermogensrechtelijke aard ten opzichte van een beslissing of een verrichting van de Raad van Bestuur.

8. Gebruik van afgeleide financiële instrumenten

Integrale heeft een beroep gedaan op afgeleide instrumenten, meestal met het oog op dekking. In het boekjaar 2016 werden dekkingen ingevoerd aan de hand van termijncontracten (future) en de aankoop van opties (put spread) om ons te wapenen tegen een verbreding van de spreads op de Italiaanse staatsobligaties. Integrale beschikt ook over open posities op inflatieswaps. Deze laten toe om het inflatierisico te dekken op de betaling van portefeuilles van brugpensioenrentes. Ook werd een valutaswap ingevoerd om voorbereid te zijn op de schommelingen van de CHF-koers in het kader van betalingen van intresten op de genoteerde achtergestelde lening. Tot slot

werden er ook posities geopend op equity swaps om een aanvullend rendement te genereren.

9. Bekwaamheid en onafhankelijkheid van het Auditcomité en van het Risicobeheerscomité

9.1. Bekwaamheid en onafhankelijkheid van het Auditcomité

Rekening houdend met hun ervaring beschikken de leden van het Auditcomité over kennis van zaken op het gebied van financiën, boekhouding, audit en ook op het vlak van levensverzekeringen. Alle Bestuurders van de naamloze vennootschap hebben collegiaal bewezen ervaring.

9.2. Bekwaamheid en onafhankelijkheid van het Risicobeheerscomité

Rekening houdend met hun ervaring beschikken de leden van het Risicobeheerscomité over kennis van zaken op het gebied van risicobeheer, maar ook van levensverzekeringen. Alle Bestuurders van de naamloze vennootschap beschikken collegiaal over bewezen ervaring.

10. Dank

Wij danken de leden-ondernemingen en aangeslotenen oprecht voor het vertrouwen dat ze ons blijven schenken. 2016 was een overgangsjaar, maar we bleven op koers.

We danken ook onze aandeelhouders die geloven in ons model en in ons vermogen om waarde te creëren.

En tot slot heel veel dank ook aan de medewerkers van Integrale voor hun inzet en motivatie tijdens dit overgangsjaar en voor de invoering van Solvency II.

Samen hebben we het Integrale eens te meer mogelijk gemaakt om trouw te blijven aan haar waarden en om de toekomst sereen tegemoet te zien, in de overtuiging dat de gepaste maatregelen werden genomen om de uitdagingen die ons wachten aan te gaan, in het beste belang van onze aangeslotenen.

De Raad van Bestuur